

**عنوان**

**نقش بانوان طلبه در تحکیم بنیاد خانواده**

**پژوهشگران**

**زهره طائی عبدالخانی**

**مریم مسعودی**

**امینه چنانی**

**استاد راهنما**

**سرکا خانم زهرا سادات جادران**

**مدرسه علمیه الزهرا (س)**

**شوش دانیال (ع)**

**زمستان 1399**

سلام الله عليكم

## چکیده

خانواده همیشه و همه جا در بین تمامی جوامع بشری به عنوان اساسی ترین نهاد اجتماعی زیر بنای جوامع و منشأ فرهنگ ها، تمدن ها و تاریخ بشر بوده است. پرداختن به این بنای مقدس بنیادین و حمایت و هدایت آن به جایگاه واقعی و متعالی خود، همواره سبب اصلاح خانواده بزرگ انسانی و غفلت از آن موجب دور شدن بشر از حیات حقیقی و سقوط به ورطه هلاکت و ضلالت بوده است. انسان ها در زندگی خود، از دیگران تأثیر می پذیرند و بر آنها تأثیر می گذارند. در یک خانواده، از والدین گرفته تا فرزندان، در شکل گیری شخصیت و خلق و خوی یکدیگر مؤثر واقع می شوند. محیط اجتماعی جامعه، رسانه ها، مطبوعات و همه اعضا و عناصر حاضر در صحنه اجتماع که در ارتباط با فردند، در پرورش روحیه و شخصیت وی تأثیر دارند. خلاصه آنکه جریان مزبور در تمام ابعاد زندگی انسان ها مشهود است، هرچند که نحوه و چگونگی این فرآیند در بسیاری از موارد مستور است. عوامل بسیاری در تحکیم بنیان خانواده و سرزندگی آن مؤثرند که در این مقاله به مهم ترین آنها پرداخته شده است؛ از جمله حسن معاشرت در خانواده، نظم و انضباط، وجود روحیه مشورت در خانواده، صبر و پایداری زندگی، روحیه عفو و گذشت، حاکمیت صداقت در فضای خانواده، پرهیز از سوء ظن، آفت حسد، رازداری و وفاداری، مشی با آرامش و بی تکبر، حلم و بردباری، ترس از کیفر الهی، دوری از افراط و تفریط، تواضع، دوری از سختگیری و اسراف و نیز احسان به پدر و مادر، همگی از عوامل تحکیم خانواده اند. این مقاله عوامل تحکیم خانواده را در نظام فرهنگ اسلامی با استفاده از منابع اسلام و آثار متفکران تربیتی را مورد بررسی، تحلیل و نقد قرار داده است.

## فهرست مطالب

|    |                                                     |
|----|-----------------------------------------------------|
| 1  | مقدمه                                               |
| 2  | نقش بانوان طلبه در تحکیم بنیان خانواده              |
| 2  | اهمیت و جایگاه خانواده                              |
| 3  | اهمیت و جایگاه زن                                   |
| 4  | 1- نقش بانوان طلبه در تحکیم بنیان خانواده           |
| 4  | 1-1- نقش اعتقادی بانوان طلبه در تحکیم بنیان خانواده |
| 5  | 1-1-1- ایمان به خدا                                 |
| 7  | 1-1-2- توجه به معاد                                 |
| 9  | 1-2-3- توجه به امر به معروف و نهی از منکر           |
| 11 | 1-2-4- توجه به اقامه نماز                           |
| 14 | 1-2- نقش اخلاقی بانوان طلبه در تحکیم بنیان خانواده  |
| 14 | 1-2-1- تواضع                                        |
| 17 | 1-2-2- وفاداری                                      |
| 21 | 1-2-3- قناعت                                        |
| 22 | 1-2-4- صداقت                                        |
| 25 | 1-3- نقش رفتاری بانوان طلبه در تحکیم بنیان خانواده  |
| 26 | 1-3-1- نظم و انضباط                                 |
| 28 | 1-3-2- دوری از اسراف                                |
| 31 | 1-3-3- رسیدگی به محرومان                            |

34 ----- 1-3-4 احسان به والدین

37 ----- نتیجه گیری

38 ----- پیشسنهادات

39 ----- فهرست منابع

## فهرست منابع

\*قرآن

- 1- ابن ابی الحدید، عبد الحمید، شرح نهج البلاغه لابن ابی الحدید، قم: کتابخانه آیه الله المرعشی النجفی، 1404ق
- 2- اسحاقی، حسین، سبک زندگی فاطمی، ج 2، انتشارات هاجر، 1394.
- 3- افشاری، زهرا، اقتضا خانواده، تهران، دانشگاه الزهراء، 1380.
- 4- ایمانی، محسن «آثار و پیآمدهای ارزشمند نماز در خانواده»، تهران، انتشارات انجمن اولیا و مربیان، 1386.
- 5- بهشتی، محمد، بایدها و نبایدها، تهران، بقعه، 1380.
- 6- پناهی، علی احمد، آرامش در پرتو نیایش، قم موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، 1384،
- 7- تاج لنگرودی واعظ، محمد مهدی، نماز در خانواده، چاپ حیدری، چاپ اول، 1374.
- 8- حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، ج 14، قم، آلالبیت، 1409.
- 9- حاجی صادقی، عبدالله، اصول الگوی مصرف اسلامی، قم، زمزم هدایت، 1388.
- 10- دفتر تبلیغات حوزه اسلامی حوزه علمیه قم، پگاه حوزه، ج 2، بی تا.
- 11- دلشاد تهرانی، مصطفی، سبک زندگی نبوی، حقوق مداری در خانواده، چاپ اول، تهران، دریا، ش 135.
- 12- راغب اصفهانی، حسین بن محمد، مفردات الفاظ قرآن، ج 2، بیروت، الدارالشامیه، 1416ق
- 13- رجبی، محمود، انسان شناسی، قم، مؤسسه آموزش و پژوهشی امام خمینی (ره)، 1378.

- 14- زارعی، عیسی، منبع‌شناسی موضوعی حماسه سیاسی و حماسه اقتصادی، قم، مرکز پژوهش های اسلامی، 1359.
- 15- سالاری فر، محمد رضا، خانواده در نگرش اسلام و روانشناسی، بی جا، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، 1397.
- 16- شریعت، باقر، اقتصاد خانواده، تهران، نشر اکونومیست، 1344.
- 17- فرجاد، محمدحسین، آسیب شناسی اجتماعی ستیزه های خانواده و طلاق، تهران، نشرمنصوری، 1372. کلینی، محمدبن یعقوب، کافی، ج 2، تهران، دارالکتب الاسلامیه، 1365.
- 18- یوسفیان، نعمت الله، نظم و انضباط، اخلاق اسلامی، اندیشه قم، بی تا.
- 19- شریعتی، صدر الدین، خانواده پایدار از دیدگاه قرآن و سنت، چاپ اول، تهران انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی، 1375.
- 20- شریعتی، صدرالدین، خانواده پایدار از دیدگاه قرآن و سنت، دانشگاه علامه طباطبایی، 1395.
- 21- طباطبایی، محمد حسین، تفسیرالمیزان، ج 21، قم، دفتر انتشارات اسلامی، 1374.
- 22- قرشی بنایی، علی اکبر، قاموس قرآن، ج 6، تهران، دارالکتب الاسلامیه، 1364.
- 23- گزیده رهنمودهای حضرت آیت الله العظمی سید علی خامنه ای (مد ظله العالی) رهبر معظم انقلاب اسلامی به زوجهای جوان، مطلق عشق. بی جا، انقلاب اسلامی، 1392.
- 24- مجتهدی سیستانی، مرتضی، اسرا موفقیه، 2 و 1، چاپ ششم، بی جا: انتشارات الماس، 1385.
- 25- مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، بی جا، دارالکتب الاسلامیه، 1423.
- 26- محمدی ری شهری، محمد، میزان الحک، ج 4، قم، موسسه علمی فرهنگی دارالحديث، 1389.
- 27- مرکز پژوهشی اسلامی، نظم و انضباط، بوستان کتاب، قم، 1378.

- 28- مسعودی، محمداسحاق، پژوهشی در امر به معروف و نهی از منکر از دیدگاه قرآن و روایات، تهران: امیر کبیر، چاپ سوم، ۱۳۸۴.
- 29- مطهری، مرتضی، مجموعه آثار استاد شهید مطهری، قم: انتشارات صدرا، بی تا.
- 30- .....، خانواده و اخلاق جنبی، انتشارات صدرا، 1391..
- 31- مظاهری، علی اکبر فرهنگ خانواده، چاپ دوم، قم، نورالزهر، 1378.
- 32- معین، محمد، فرهنگ فارسی، چاپ پانزدهم، تهران: امیر کبیر، 1379..
- 33- مکارم شیرازی، ناصر و دیگران، تفسیر نمونه، تهران: دار الکتب الإسلامیه، 1374.
- 34- موسوی، مهدی، پژوهشی در اسراف، ج 1، چاپ پنجم، قم، بوستان کتاب، 1388.
- 35- مهدوی کنی، محمد رضا، نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی، قم، مسجد جمکران، چاپ دوم، 1385..
- 36- میرباقری، معین محمد، به رنگ آسمان، (بایسته های خانواده از دیدگاه قرآن) بی جا، آستان قدس رضوی، 1397.
- 37- نیشابوری، ابن قتال، روضه الواعظین و بصیره المتعظین، ج 1، بی جا، دلیل ما، 1423.
- 38- یآوری، اسد الله، عیار قرآنی گفتار، چاپ اول، تهران: انتشارات لوح محفوظ، 1380.

## مقالات

1. پناهی، علی احمد، مقاله، نقش التزام به آموزه‌های دینی در تربیت و استحکام خانواده سال اول، شماره دوم، .
2. صالح حسن زاده، پژوهشنامه معارف قرآنی، عوامل تحکیم خانواده در فرهنگ اسلامی، شماره 15،

زمستان 1392

3. گلزاری، محمود «نقش نماز در استحکام خانواده» در: مجموعه مقالات نماز راهی به سوی کامیابی، قم، ستاد اقامه نماز، چاپ اول، 1376.
- 4.
5. خیاطی، نسرین «بررسی اثربخشی نماز در ارتقای بهداشت خانواده»، در: مجموعه مقالات نماز در سیمای خانواده، تهران، انجمن اولیا و مربیان، چاپ سوم، 1381..

## مجلات

- 1- سلمان، نگاهی به جایگاه زن در اسلام، شماره 32، 1381.
- 2- عبداللهی، امین مجله گنجینه اردیبهشت، رسیدگی به محرومان در سیره امام علی علیه السلام، شماره 51، 1384.
- 3- خاضع، علیرضا مجله معارف اسلامی، نیکی به والدین، شماره 58، 1383.
- 4- سبجانی نیا، محمد مجله معارف اسلامی (راه و رسم زندگی (2) تواضع و فروتنی)، شماره 64، 1385.
- 5- عسگری اسلام پور کریمی، مجله فرهنگ کوثر تابستان، فاطمه (س) اسوه حیات زیبا، شماره 58، 1382.

## نشریات

1. حیدری، ابوالفضل، هما ناروئی نشریه داخلی الکترونیکی رسا، صداقت در خانواده، شماره 13، 1388.
2. محمدی اشتهاردی، محمد، نشریه پاسدار اسلام (تواضع و فروتنی)، 1381، شماره 245.

## سخنرانی

- 1- سخنان مذهبی آیت الله علی مشکینی.

## سایت ها

<https://basirat.ir/fa/news/284199/-1>

[hawzah.net](http://hawzah.net)-2

<https://rasanews.ir/fa/news/597957/%-3>

<https://hawzah.net/fa/Magazine/View/3280/4366/35422> -4

<http://www.darozzekr.com>FV -5

[https://rjqr.atu.ac.ir/article\\_1030.html](https://rjqr.atu.ac.ir/article_1030.html)-6

<https://honarehzendegi.com>- 7

<https://honarehzendegi.com>- 8